

Aasta puu 2011

Harilik jalakas

Ulmus glabra

Rahvasuus: jalak,
jalapuu, jallai, raid

Sugukond: jalakalised
Perekond: jalakas

Kõrgus kuni 30 m

Eluiga kuni 250 aastat

Harilikku jalakat esineb peaaegu kogu Euroopas ja Aasias, Eestis looduses hajusalt. Tema enamusega salulehtmetsa rühmi leidub Abruca saarel, Puhtulaiul, Heimtalis ja mõnel soosaarel.

Õied kahesugulised, oksal tiheda kimbuna. Õitseb enne lehtimist, aprillis või mai algul. Vili on pähklike, mis on ümbritsetud suure tiivaga. Valmivad juba juunis ja varisevad kohe. Jalakas on putuktolmleja ja hea meetaim.

Puit on väga väärtuslik: kõva, raske, sitke, hästi töödeldav. Kasutatakse tihti mööblitööstuses. Jalakast on tehtud masinate puitosasid, kuid vähese leviku tõttu on puit raskesti kättesaadav. Vanasti oli jalaka puit hinnatud vankrirataste ja tööriistade käepidemete materjal. Jalaka koore alumisest osast, niinest, on punutud vastupidavaid korve.

Jalaka kännuvõsusid on vanasti varutud lammastele talvesöödaks. Saaremaal keedeti kevadel värsketest okstest loomadele raviteed liigeste kanguse raviks.